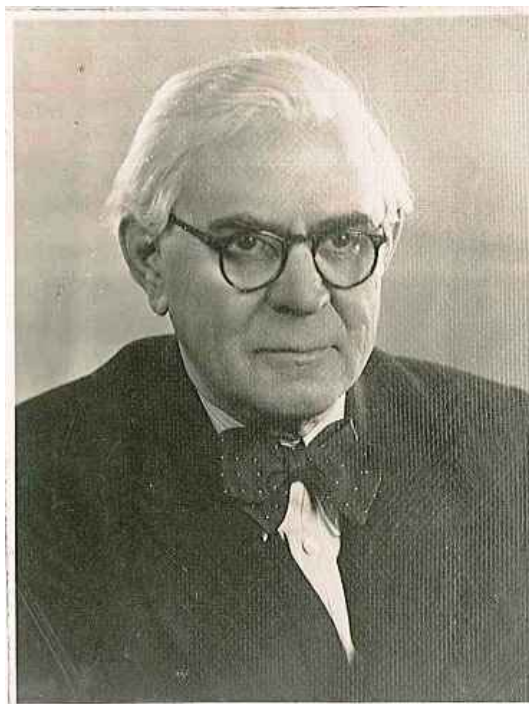

RÓZSAHEGYI KÁLMÁN színész

(Endrőd, 1873. október 6. – Budapest, 1961. augusztus 27.)

RÓZSAHEGYI Kálmán színész, színészpedagógus, író.

Szülei: Rózsahegyi Ödön színész, ? Lina.

Házassága: nős, Hevesi Angéla, író, színműíró.

Gyermekei: László (1904), Marica (Márta) (1909) színész, Zsuzsa?

Tanulmányai: a Színi Akadémia elvégzése után (1960), színészi pályáját 1892-ben kezdte meg a Dobó Sándor-társulatánál.

Életútja: 1893-1896-ban Debrecenben, 1896-1898-ban Kolozsvárott működött. 1898-ban a Magyar Színházhoz, 1900-ban a Nemzeti Színházhoz szerződött. 1923-ban a Nemzeti Színház örökös tagja lett. 1910-1920-as években népszerű kabarészínész is volt. 1915-1917 között a Modern Színpadon, 1917-től 1922-ig az Apolló Kabaréban játszott, ugyanakkor művészeti vezetője is volt. 1923-ban a Városligeti Színkörben játszott. 1926-ban Amerikában vendégszerepelt. 1926-29-33-35-41-ben a Magyar, 1931-ben a Városi, 1930-35-ben és 37-ben a Belvárosi, 1939-ben a Royal, a Víg, 1940-ben az Andrássy Színházban szerepelt. 1945 után csak néhány alkalommal léphetett színpadra a Nemzeti Színházban. 1952-ben a Fővárosi Operett, 1951-ben és 1955-ben a Madách Színházban, 1954-ben a Kamara Varietében játszott.

Főbb szerepei: színpadi szerepek: Shakespeare: Szentivánéji álom – *Zuboly*; Hamlet – *Sírásó*; Lear és Vízkereszt – *Bolond*; A velencei kalmár – a fiatal és öreg *Gobbo*; Molière: Scapin furfangjai – *Jakab mester*, *Fösvény* – címszerep; Halévy: *Constantin abbé*; - címszerep; Poole Pry Pál: A peleskei nótárius – *Gaál József*; Gárdonyi: A bor – *Baracs Matyi* és *Göre Gábor*; *Gorkij*: Éjjeli menedékhely – *Luka*; Harsányi: A vén gazember – *Boly Gáspár*; Móricz Zsigmond: Rokonok – *Berci bácsi*; Rostand: Cyrano - *Rageneau*. Filmszerepek: Szökött katona, 1914; Az alvajáró 1915; Petőfi-dalciklus, 1916; Liliomfi, 1917; Lady Violetta, 1922; 1922; A cigány, 1925; Légy jó mindhalálig; Sárga csikó; Szenzáció; Tisztelet a kivételnek; Az aranyember; Egy lány elindul; Viki, Pusztai tél; Falurossza; Torockói menyasszony; Az én lányom nem olyan; Tokaji rapszódia; Te csak pipálj, Ladányi; Piros bugyelláris; Tiszavirág; Süt a nap; Varjú a toronyórán; Fekete gyémántok; Érik a búzakaralás; Vadrózsa; Rajkórapszódia; Halálos tavasz; Rózsafabot; Igen vagy nem; Zárt tárgyalás; Dankó Pista; Gyurkovics fiúk; Göre Gábor visszatér; Jöjjön elsején; Sárga rózsa; A cigány; Könnyű múzsa; Ezt akarjuk; Állami Áruház; Liliomfi; Budapesti tavasz; Mese a 12 találatról; Micsoda éjszaka;

Társadalmi, közéleti tevékenysége: 1900-ban színészképző iskolát nyitott, és öt évtizeden keresztül számos kitűnő színészt nevelt, néhányuk: Mezei Mária, Rádai Imre, Mécs Károly, Madaras József, Koncz Gábor, Hofi Géza, Szuhay Balázs stb. Széles skálájú színész volt, szerepei a bohózatától az érzelmes humorig minden árnyalatot felölelnek. Szerepe formálásában Újházi Ede tanítványa volt. Nem a szó művésze, hanem egyszerű, természetes, közvetlen játék volt a művészi eszköze. A realista színjátszás egyik legjelentősebb képviselője volt a magyar színpadon. A népszínművek, parasztdrámák, vígjátékok, klasszikusok színpadra állítása lenyűgözően nagyszerű volt. Élete végéig megőrizte ízes endrődi beszédét. **Öm.:** *Zörög a haraszt*, Vidám vadásztörténetek, Bp. 1942. 69., 3. p. **Ct.:** *Amerika és én* = Pesti Hírlap, 1926. december 12-től, 1927. április 14-ig. Dk.: Farkas-Raskó díj, 1901; Endrőd Nagyközség Díszpolgára, 1925; Signum Laudis, Pro Arte, 1956; Gyémántdiploma, 1957; Kiváló Művész, 1960. március 25. **I.:** Rózsahegyi Kálmán/Kosztolányi Dezső=Színházi élet, 1926. május 24.; A nevető ember/Kárpáti Aurél=Pesti Napló, 1926. február 21.; Juhász Gyula Rózsahegyiről; Egy barátság története/Csaplár Ferenc=Élet és Irodalom, 1961. szeptember 9.; 36. sz., 4.1., Prospero szigetén/Ignác Rózsa, Bp., 1960. 238. l.; A régi Nemzeti Színház/Csathó Kálmán, Bp., 1960. 5. 27., 336. p.; Színház/Kosztolányi Dezső, Bp., 1948, 351 lap; Köszöntő Rózsahegyi Kálmánhoz/Nagy Endre= Nyugat, 1926. I.k. 467-468. lap; Rózsahegyi Kálmán/Márton Gábor, 1997;

Megjegyzés: a művész emlékeit a Bajor Gizi Múzeum őrzi.

Egyéb: 1996. január elsején az endrődi általános iskola –Rózsahegyi Kálmán iránti tiszteletből- felvette a művész nevét. Azóta évente rendeznek Rózsahegyi-napokat, amelyre elvárják a volt endrődi diákokat. (Cs.F.)